

Kortsiktigt bromsade lågkonjunkturen efterfrågan på marknaderna i Storbritannien och USA under 2009, medan marknaderna i Tyskland och Sverige påverkades endast marginellt. Den brittiska marknaden är i hög grad beroende av statlig finansiering och det strama statsfinansiella läget gjorde att marknaden minskade, trots att anslagen till sektorn var oförändrade. De budgetnedskärningar som förväntas ske under 2010 har därmed, åtminstone delvis, redan haft genomslag. På sikt förväntas den brittiska marknaden återgå till den kraftiga tillväxt som rådde i mitten av 2000-talet. I USA sjönk efterfrågan till följd av att kunderna valde att sänka sina utgifter genom att temporärt lagra avfall på sina egna områden. Affärstaktiken skapar ett uppdymt behov som dock kan bestå under viss tid.

Studsvik har en särställning som oberoende aktör

Studsvik är en av mycket få oberoende aktörer som erbjuder olika former av behandling av radioaktivt avfall. Det vanligaste alternativet till att behandla avfall är direktdeponering. I USA hanterar EnergySolutions lågaktivt avfall genom att erbjuda direktdeponering. För stora komponenter, såsom ånggeneratorer, värmväxlare och reaktortanklock, är Studsvik ensam om att behandla materialet så att väsentliga volymer kan friklassas och återanvändas.

Under 2008 stängdes den amerikanska deponin för lågaktivt avfall av B/C-typ i South Carolina för så gott som samtliga USA:s aktörer. Studsvik lanserade en alternativ lösning med behandling av avfall i Erwin och lagring hos Waste Control Specialists (WCS) i Texas och har sedan dess knutit till sig runt hälften av USA:s kärnkraftverk för denna affärsmodell. Studsviks modell är det enda alternativ för denna avfallstyp som hittills lanserats.

Vid uppgraderingar av reaktorer kan Studsvik bidra med samma typ av ingenjörstjänster som vid nybyggnation. När ett kärnkraftverk ska avvecklas behöver arbetet planeras noggrant och olika typer av beräkningar och analyser genomföras. Inom ingenjörstjänster konkurrerar Studsvik företrädesvis med konsulter utan särskild inriktning på kärnteknik, såsom bland annat svenska Sweco, ÅF och Vattenfall Power Consultants samt brittiska Aker Solutions och AMEC. Konsulter specialiserade på kärnteknik är ofta mindre företag.

Inom merparten av Global Services verksamhetsområde driftoptimering har kunderna ofta egen verksamhet och även vissa forskningsinstitut erbjuder denna typ av tjänster. Kommersiellt inriktade konkurrenter saknas dock, vilket tillsammans med en internationell kundkrets och kvalificerade uppdrag ger Studsvik en unik position på marknaden. Verksamheten i segmentet sträcker sig över hela kärnkraftens livscykel. Marknaden gynnas för närvarande därmed både av nybyggnadsplaner och uppgraderingar.

STUDSVIKS VERKSAMHETSOMRÅDEN

Avfallshantering

Kärnkraftverkens produktion genererar låg- och medelaktivt avfall som måste tas omhand. Avveckling av kärntekniska anläggningar resulterar i stora mängder avfall av olika slag som kan bearbetas innan det lagras eller slutföras. Studsvik har utvecklat världsledande metoder för att

behandla olika typer av kärntekniskt avfall. Metoderna sänker kundernas kostnader för efterföljande hantering och lagring väsentligt.

Studsvik utför dels avfallstjänster vid kundernas anläggningar, dels i egna anläggningar. Tjänster som utförs på plats hos kunder är exempelvis karaktärisering, sortering och paketering av avfall, stabilisering och solidifiering av vått avfall, kompaktering av torrt avfall samt mätning av radioaktivitet i avfall inför behandling och återvinning.

De tjänster som utförs i egna anläggningar syftar till att sortera, stabilisera och volymreducera avfall, för att därigenom minska kostnaderna för lagring. Stora delar av metalliskt material kan härigenom också återvinnas.

Organiskt avfall behandlas vanligen med olika termiska processer för att åstadkomma en kemiskt stabil produkt, som lämpar sig för lagring eller slutförvaring, men också genom mätning och sortering för att reducera volymen avfall. Utöver traditionell förbränning utnyttjar Studsvik pyrolys där ämnen behandlas genom torrdestillation utan syretillförsel. Koncernen har utvecklat en egen pyrolysisprocess som fått namnet THORSM med vilken både torrt och vått låg- och medelaktivt avfall kan behandlas. Tekniken har särskilda fördelar vid behandling av vått avfall som bland annat jonbytarmassor.

Metalliskt material rengörs med olika mekaniska och kemiska metoder, vanligen i kombination med smältning, och resulterar i att merparten av materialet kan återanvändas.

Effekthöjning och modernisering av kraftverk sker vanligtvis genom att stora komponenter, bland annat turbiner, värmväxlare och ånggeneratorer, byts ut mot nyare utrustning. Dessa komponenter varierar i storlek och väger ofta över 100 ton. Studsvik har utvecklat effektiva metoder för att ta hand om förbrukade komponenter på ett miljöansvarigt och kostnadseffektivt sätt.

Avveckling

Avveckling av kärntekniska anläggningar har påbörjats i flera länder. Studsvik har arbetat med avveckling i Sverige och Tyskland i mer än 20 år och i Storbritannien sedan 2005 och är därigenom en etablerad aktör på dessa marknader. Avvecklingsprocessen är lång och komplicerad. Studsviks tjänster omfattar hela avvecklings- och rivningsprocessen från förstudier, planering och projektledning till praktiskt arbete med rivning och därpå följande avfallshantering. För vissa demonterings- och rivningsmoment har Studsvik utvecklat egen teknik och verktyg som underlättar avgränsning och dekontaminering av strålning.

Teknik- och underhållstjänster

Kärnkraftsindustrin strävar efter att producera så mycket elkraft som möjligt med bibehållen säkerhet. Ett sätt att öka produktionen är att korta avställningstiderna för regelbundet underhåll och service. Studsvik har utvecklat metoder för att effektivisera underhållsarbetet och har med dessa etablerat en stark position i Centraleuropa med fleråriga samarbetskontrakt. Tjänsterna omfattar mekanisk service, dekontaminering samt allmän fastighetsskötsel vid kärnkraftsanläggningar.

Studsvik erbjuder även ingenjörstjänster inom kärnteknik, bland annat inom strålskydd och miljöfrågor. Sådant arbete kan omfatta säkerhets- och processanalyser samt avfalls- och avvecklingsplaner i samband med ansökan om driftlicens, förnyelse eller uppgradering av licenser. Denna del av Studsviks verksamhet växer både genom nyrekryteringar och förvärv.

Driftoptimering

Kärnkraftsindustrin har behov av kvalificerade tekniska tjänster för att fastställa hållfasthet och livslängd för konstruktionsmaterial och bränsle, både i drifts- och reinvesteringssfaserna. Studsvik har utfört sådana tjänster i över 60 år och har laboratorier där både bestrålat och obestrålat material kan testas och utvärderas.

God bränsleekonomi är centralt för att nå god lönsamhet i driften av ett kärnkraftverk. Genom att öka utbränningen av reaktorbränslet kan effektuttaget öka, men driftsäkerheten får inte äventyras när mer energi ska utvinnas ur varje bränsleelement. Studsviks programvaror för optimering och övervakning av bränsle och härd är världsledande.

VIKTIGA HÄNDELSER UNDER 2009

Belgisk avvecklingsorder på MSEK 64

I mars anlätades Studsvik för ett specialistuppdrag vid avvecklingen av Belgonucleaires fabrik för MOX-bränsle i Dessel, Belgien. Uppdraget värderas till EUR 1,8 miljoner årligen och beräknas pågå i fyra år.

SVAFO avyttras till kärnkraftsproducenter

I mars tog de fyra kärnkraftbolagen OKG AB, Ringhals AB, Forsmarks Kraftgrupp AB och Barsebäck Kraft AB över ägandet av Studsviks dotterbolag AB SVAFO, som tar hand om historiskt radioaktivt avfall främst från statlig forskningsverksamhet. Avyttringen av det icke-kommersiella bolaget medförde ingen resultatpåverkan.

R&R övertar logistikrörelse

I april överenskom Studsvik om att överlåta sin logistikverksamhet i USA med 20 fordon till R&R Trucking. Som specialistleverantör har R&R Trucking möjlighet att nå en högre nyttjandegrad av fordonen än Studsvik, som fortsätter att utnyttja dem för sin verksamhet.

Order på MSEK 250 från Bruce Power

I maj tecknade Studsvik avtal med kanadensiska Bruce Power om att behandla 32 ånggeneratorer. Det totala ordervärdet uppskattas till MSEK 250. Ånggeneratorerna ska behandlas vid anläggningen i Studsvik under perioden 2010–2018. Ordern är koncernens första från Kanada.

Order på behandling av italienskt avfall

I juli tecknade Studsvik avtal om behandling av organiskt lågaktivt avfall med italienska SOGIN. Ordervärdet uppskattas till MSEK 73. Ordern är Studsviks första från den italienska marknaden.

Brittisk anläggning invigd

I september invigdes anläggningen för behandling och åter-

vinning av metalliskt material i Workington. Vid anläggningen behandlas radioaktivt metalliskt material främst genom sortering, blästring och segmentering.

Persondosimetri avyttras

I oktober avyttrade Studsvik sin verksamhet inom persondosimetri i Sverige till amerikanska Landauer, som bedriver liknande verksamhet runt om i världen. Försäljningen gav en reavinst på MSEK 6,7.

TTT får THOR-order från USA:s regering

I oktober tecknade Studsviks joint venture med URS Corporation, THOR Treatment Technologies (TTT), avtal om leverans av en THOR-anläggning till det amerikanska Energidepartementets verksamhet i Savannah River, USA. Ordervärdet uppgår till MUSD 55 och arbetet som ska starta 2010 beräknas pågå under tre år.

FÖRSÄLJNINGSENTÄKTER OCH RESULTAT

Försäljningsintäkterna uppgick till MSEK 1 216,3 (1 285,9). Försäljningsintäkterna sjönk i USA och Storbritannien. Minskningen i USA är hänförlig till låga avfallsvolymer samt till logistikverksamheten som avyttrades under året. Minskningen i Storbritannien är hänförlig till den omstrukturering av verksamheten som genomfördes med en inriktning mot avfallshantering och mindre projekt.

Rörelseresultatet uppgick till MSEK –30,0 (12,7). Koncernen redovisade förlust i USA och Storbritannien. I USA ändrades under 2008 affärsförutsättningarna för Erwinverksamheten och Studsvik introducerade en ny affärsmodell. Den gav först mot slutet av 2009 effekt i form av tillfredsställande marknadstäckning. Den globala finanskrisen och den svaga konjunkturen innebar en minskad orderingång, främst till den Memphisbaserade verksamheten. Under året avyttrades den amerikanska logistikverksamheten som i rådande marknad var olönsam och den Memphisbaserade avfallsverksamheten rationaliserades.

I Storbritannien agerade Studsvik huvudentreprenör i stora avvecklingsprojekt i Sellafield. Projektets komplexitet underskattades och beslut fattades att avbryta åtagandena, vilket medförde betydande förluster. Som en konsekvens strukturerades den brittiska verksamheten om och strukturkostnader belastade resultatet med MSEK 22,8.

Segmenten Sverige, Tyskland och Global Services utvecklades samtliga starkt.

I de redovisade resultaten för 2008 och 2009 ingår strukturkostnader och poster av engångskaraktär. I tabellen nedan redovisas dessa poster samt rörelseresultatet rensat för dessa poster.

	2009	2008
Redovisat rörelseresultat	–30,0	12,7
Realisationsvinst	–6,7	–
Strukturkostnader USA	10,2	12,6
Strukturkostnader Storbritannien	22,8	–
Justerat rörelseresultat	–3,7	25,3

Valutakurseffekter vid omräkning av utländska dotterbolags rörelseresultat uppgick 2009 till MSEK –3,2 (2,1).